

De Vlinderstichting in 2017

Onze achterban blijft groeien!

Twitter: 12.000 volgers

Facebook: 25.700 volgers

Instagram: 2.000 volgers

vlinderstichting.nl: 362.000 unieke bezoekers / 620.000 bezoeken

Donateurs: 5.500

Waarnemers: 3.000

Nieuwsbrief: 13.000 abonnees

Donaties en giften vormen een belangrijke bron van inkomsten, omdat wij deze naar eigen inzicht kunnen besteden aan de bescherming van vlinders en libellen. Iedereen die hieraan heeft bijgedragen hartelijk dank!

Onze medewerkers in Wageningen

De Vlinderstichting had eind 2017 27 medewerkers (ruim 18 fte) in dienst. Daarnaast werken op het kantoor in Wageningen 4 vrijwilligers. Jaarlijks worden tussen de twintig en dertig universitaire en hbo-studenten begeleid bij een stage of afstudeervak.

Insectensterfte

2017 stond in het teken van een schokkend onderzoek: in de afgelopen jaren zijn in Duitsland de vliegende insecten (waaronder vlinders) met 75% afgenomen. Deze negatieve trend doet zich ook voor in Nederland, zowel in het agrarisch gebied als in de natuurgebieden. De teruggang werd al vermoed, maar blijkt veel groter dan gedacht. De Vlinderstichting ondernam actie en luidde de noodklok. Samen met een groep van 18 leiders uit de land- en tuinbouw, retail, agro-industrie, wetenschap en natuur- en milieusector gaan we in 2018 de samenwerking aan. Er komt een Deltaplan Biodiversiteitsherstel voor de groene ruimte van Nederland.

Bescherming: kennis over vindplaatsen

Een van de kernactiviteiten van De Vlinderstichting is het bijhouden van de vlinder- en libellenstand. Hoe gaat het met ze, gaan ze vooruit of nemen ze in aantal af? Dankzij de tellingen van duizenden vrijwilligers houdt De Vlinderstichting het scherp in de gaten. Door gerichte projecten kunnen we soorten die het nodig hebben gerichter beschermen. Van bermen tot heide-terreinen, van tuinen tot duinen: elk landschap heeft zijn eigen unieke vlinders, die niet mogen verdwijnen.

Financieel jaarverslag

Het financieel jaarverslag is op dit moment nog niet vastgesteld door de Raad van Toezicht. Dit wordt te zijner tijd gepubliceerd op www.vlinderstichting.nl en in het augustusnummer van Vlinders.

ARGUSVLINDER STEEDS MINDER GEZIEN

Het verspreidingsgebied van de toch al schaarse argusvlinder lijkt nog verder ingekrompen te zijn. Dat blijkt uit de resultaten van het vierde argusvlindertelweekend in 2017. Veel plekken waar hij in 2016 nog werd gezien, bleken nu onbezet. Een zorgwekkende ontwikkeling.

Samen met waarneming.nl

Sinusbeheer

Meanderend maaien voor meer biodiversiteit

MEER KLEUR IN ONZE BERMEN - WAT DOET DE VLINDERSTICHTING HIERAAN?

Niet alleen de argusvlinder worstelt in Nederland: heel veel vlinders die in graslanden en bermen leven, gaan achteruit. Ondanks goede bedoelingen gaat er nog veel mis met het bermbeheer bij gemeenten, provincies en waterschappen. Daarom hebben we de campagne **MIJN BERM BLOEIT!** gelanceerd. We vragen aandacht voor de bloemen die we steeds minder in onze bermen zien. En ook aan onze graslanden valt nog veel te verbeteren. Zo adviseren we steeds meer over maaien. Een speciale manier van het toepassen van gefaseerd maaibeheer, is **SINUSBEHEER**. Door het grasland op zo'n manier te beheren, creëer je enorm veel variatie op een klein stukje, wat voor veel vlinders, bijen, vogels, zoogdieren en amfibieën heel goed is. Het keurmerk **KLEURKEUR**, dat De Vlinderstichting in 2018 op de markt gaat brengen, zal zorgen voor nog meer kleur in onze bermen.

OOK IN 2017

GEMEENTE HOOGEVEEN WINNAAR BESTE BERMBEHEER DRENTHE

Een van de resultaten van de campagne 'Mijn berm bloeit!': gemeente Hoogeveen werd uitgeroepen tot beste bermbeheerder. De Drentse gemeente was met 79,5 hectare ecologisch beheerde bermen en slechts een halve hectare gekleped de trotse winnaar. Petje af; hopelijk gaan meer gemeenten dit voorbeeld volgen!

UNIEKE SAMENWERKING MET LTO

Om de biodiversiteit in wegbermen te verbeteren, gaan De Vlinderstichting, FLORON en LTO Nederland samenwerken. Er worden afspraken gemaakt over randvoorwaarden voor goed bermbeheer. De bedoeling is dat deze in 2018 in een pilot toegepast worden. Door beter te beheren, met onder andere maaien en afvoeren van maaisel, ontstaat een andere, meer diverse vegetatie.

WELKOM SCHEEFBLOEMWITJE!

Het scheefbloemwitje profiteert, als een van de weinige vlinders, van ons opwarmende klimaat. In 2017 werd hij 'officieel' bewoner van Nederland. Tien jaar geleden vond je hem op berghellingen; de dichtstbijzijnde locaties lagen in de Alpen. Toen werd hij geheel onverwacht gevonden in de buurt van Zürich en bleek hij ineens heel algemeen in dorpen en steden. Een typische vindplaats: rotstuintjes met scheefbloem. Hij heeft deze rotstuintjes dus ontdekt als nieuw leefgebied. Vanaf dat moment gaat het snel. Dankzij vijf generaties per jaar kan de soort zich razendsnel noordwaarts uitbreiden. In acht jaar 800 km opschuiven, dat is niet niks!

VLINDERS TELLEN IN DE TUIN: VEEL MEER DAN TELLEN ALLEEN

Tuinen beslaan een groot deel van Nederland. En in sommige tuinen wemelt het van het leven: vlinders, amfibieën, libellen, zoogdieren ... Dankzij de JAARROND TUINTELLING en de LANDELIJKE TUINVLINDERTELLING hebben we steeds beter in beeld wat er allemaal leeft.

Helaas worden er ook nog steeds veel tuinen bestraat. Los van de tellingen hebben deze projecten dan ook tot doel om tuinbezitters te informeren: **TEGEL ERUIT, PLANT ERIN!** Meer groen in de tuin helpt niet alleen onze vlinders, maar de hele Nederlandse flora en fauna weer op weg.

UITSLAG TUINTELLING 2017

In de jaarlijkse tuinvlindertelling werd de atalanta het meest gezien, gevolgd door de kleine vos en als derde de dagpauwoog.

OOK IN 2017

Een veiling op de beurs **TUINZAKEN RETAIL EXPERIENCE** leverde het fantastische bedrag op van € 11.250,- voor De Vlinderstichting!

Onder de noemer **DE LEVENDE TUIN** werkt De Vlinderstichting intensief samen met onder andere Tuinbranche Nederland. Om te zorgen dat ook de tuincentra steeds vlindervriendelijker worden.

de
levende
tuin.

Grote weerschijnvlinder.

WILD VAN VLINDERS!

In het project 'Wild van vlinders' wordt gewerkt aan een vlinderherstelplan voor Zuidoost-Nederland. Bedreigingen worden in kaart gebracht en we gaan op zoek naar kansen om met natuurontwikkeling het herstel van dagvlinders te stimuleren. Dit gebeurt samen met eigenaren en beheerders van (natuur)gebieden en aanliggende steden in Brabant, Limburg en het zuiden van Gelderland.

Samen met ARK Natuurontwikkeling. Het project wordt gesteund door de provincie Noord-Brabant.

Gentiaanblauwtje.

KLIMAATBESTENDIG HEIDEBEHEER

In Noord-Brabant is afgelopen jaar in acht grotere heidegebieden gewerkt aan herstel. Het gentiaanblauwtje is een landelijk bedreigde vlinder: in Brabant nam het de afgelopen 15 jaar met 60% in aantal af. Dankzij dit project zijn de aantallen in het Vlaamse Hageven, net over de grens, verdrievoudigd. Behalve vlinders varen ook andere soorten insecten – zoals veenmier en moerassprinkhaan – en amfibieën en reptielen hier wel bij.

Samen met Stichting RAVON en EIS Kenniscentrum Insecten, in samenwerking met Staatsbosbeheer, Brabants Landschap, Natuurmonumenten en Bosgroep-Zuid met subsidie van de provincie Noord-Brabant. Mede mogelijk gemaakt door de extra gift van onze donateurs in mei 2017!

De Vlinderstichting voert jaarlijks vele projecten uit, vaak in samenwerking met andere organisaties of bedrijven. Op de vorige bladzijden is te zien wat wij hebben gedaan op het gebied van bermen en tuinen. Op deze bladzijde staan enkele andere belangrijke projecten van het afgelopen jaar. Meer projecten zijn te vinden op onze website.

Pimpernelblauwtje.

BLUES IN THE MARSHES

De Vlinderstichting is al jarenlang bezig met het grote Life+-project 'Blues in the Marshes'. Door dit project komt er erg veel nieuwe natuur bij rond de Moerputten (Noord-Brabant) en daarvan zal het pimpernelblauwtje profiteren. Dit verhaal werd in 2017 in een boek weergegeven: *Natte natuur, droge voeten*. Hoe is het allemaal begonnen, hoe kreeg de natuur weer een kans? En hoe kijken de mensen ertegenaan? De vele foto's nemen je mee naar buiten, naar de sporen van de historie van het gebied, de ronkende motoren van de shovels, de zang van de veldleeuwerik en de kleuren van de nieuwe hooilanden.

Samen met Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Waterschap Aa en Maas en de gemeente Heusden.

De foto's in het jaarverslag zijn gemaakt door Henk Bosma, Kim Huskens, W. van Stralen, Chris van Swaay, Tim Termaat, Joost Uittenbogaard en Kars Veling.

Groene glazenmaker op krabbenscheer.

VERDWIJNT KRABBENSCHIEER UIT DE KRIMPENERWAARD?

Afgelopen zomer bleek uit tellingen in de Krimpenerwaard een zeer sterke achteruitgang van de groene glazenmaker: maar liefst 90% vergeleken met 2016. Deze zeldzame en beschermde libel is gebonden aan sloten met krabbenscheer. Om nog onbekende redenen werd deze plant in de Krimpenerwaard in 2017 vroeg bruin. Dit jaar proberen we de oorzaken van deze zorgelijke ontwikkeling te achterhalen.

Keizersmantel.

DUINEN VOL VLINDERS

De keizersmantel was verdwenen uit Nederland, maar in 2015 keerde hij officieel terug. In de duingebieden werden dit jaar massaal keizersmantels gezien. Omdat we weten welke omstandigheden de vlinder nodig heeft om zijn levenscyclus te voltooien, kunnen we het leefgebied gericht beschermen. Zo zijn er in de Amsterdamse Waterleidingduinen flink wat Amerikaanse vogelkersen gekapt. Dankzij beginnend herstel van structuurrijke bossen met bosviooltjes kon de keizersmantel zich weer duurzaam vestigen in Nederland.